

Ylivieskan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2025– 2029

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja tavoite	4
Hyvinvointityön perusta ja lainsäädäntö	4
Suunnitelman laatimisprosessi ja osallisuus	4
Väestön hyvinvointi ja terveys	6
Väestörakenne ja demografiset muutokset	7
Hyte-kerroin	8
Hyvinvoinnin osa-alueet	10
Keskeiset hyvinvointia kuvaavat indikaattorit	12
Lapset ja nuoret	12
Zekkipro-kysely	12
Kouluterveyskysely 2025	14
Työikäiset	17
Minun arkeni ja elämäni – kysely	17
Ikäihmiset	19
Ehkäisevä päihdetyö	21
Hyvinvointierot sekä kuntalaisten kokemukset ja tarpeet	23
Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tavoitteet	26
Tavoitteiden valinnan perusteet	26
Toimenpiteet ja vastuut	26
Seuranta, arviointi ja raportointi	29

Johdanto

Ylivieskan hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 rakentuu ajantasaiselle, laaja-alaiselle kokonaiskuvalle kuntalaisten hyvinvoinnista, terveydestä ja elinoloista. Suunnitelman perustana on keväällä 2025 valmistunut laaja hyvinvointikertomus 2021–2025, jonka tueksi kerättiin kattavasti sekä paikallista että valtakunnallista tietoa eri ikäryhmien arjesta ja hyvinvoinnista. Paikalliset selvitykset – kuten lasten ja nuorten Zekkipro-kysely, kouluterveyskysely 2025, työikäisille ja ikäihmisille suunnattu Minun arkeni ja elämäni -kysely sekä Ylivieskan oma hyvinvointikysely – tuottivat yksityiskohtaisen tilannekuvan kuntalaisten hyvinvoinnin vahvuuksista, huolista ja toivotuista muutoksista. Näitä täydentävät valtakunnalliset seuranta-aineistot, kuten THL:n indikaattorit ja alueellinen päihdetilannekysely, jotka antavat vertailupohjaa hyvinvoinnin kehitykselle.

Kerätty tieto osoittaa, että Ylivieskassa on paljon hyvinvoinnin vahvuuksia – yhteisöllisyyttä, turvallisuuden kokemuksia ja toimivaa arkea. Samalla esiin nousi teema-alueita, joissa kuntalaiset kokevat tarvitsevansa tukea: lasten ja nuorten mielenhyvinvointi ja vapaa-ajan palvelut, työikäisten arjen jaksaminen ja taloudellinen turvallisuus sekä ikäihmisten kehon terveys, sosiaalinen yhteisöllisyys ja arjen turvallisuus. Näiden havaintojen pohjalta on muodostettu suunnitelman keskeiset tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet, jotka kohdennetaan ikäryhmittäin ja teemoittain.

Hyvinvointisuunnitelma toimii kunnan yhteisenä strategisena välineenä, joka ohjaa palvelualueiden, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteistyötä hyvinvoinnin edistämisessä. Suunnitelman tavoitteena on vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä, edistää yhdenvertaisia hyvinvointimahdollisuuksia sekä varmistaa, että kuntalaiset saavat oikea-aikaista tukea kaikissa elämänvaiheissa. Toimenpiteet on laadittu mitattaviksi, seurattaviksi ja käytännön toimintaan kiinnittyviksi, jotta niiden vaikutuksia voidaan arvioida vuosittain raportoitavassa hyvinvointikertomuksessa ja valtuustokauden päätteeksi laajassa hyvinvointikertomuksessa.

Suunnitelma muodostaa kokonaisuuden, jossa tilannekuvasta johdetut tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit tukevat toisiaan. Tavoitteena on rakentaa Ylivieskasta entistä hyvinvoivempi, turvallisempi ja yhdenvertaisempi kunta, jossa kaikilla asukkailla on mahdollisuus hyvään ja merkitykselliseen elämään.

Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja tavoite

Hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on luoda kunnalle yhteinen, strateginen suunta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Suunnitelma kokoaa yhteen keskeiset tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet, joiden avulla vahvistetaan kuntalaisten hyvinvointia, kavennetaan terveys- ja hyvinvointieroja sekä varmistetaan, että palvelut ja elinympäristöt tukevat kaikkien asukkaiden hyvää arkea.

Tavoitteena on edistää ennaltaehkäisevää työtä yli hallintorajojen, vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja tehdä näkyväksi se, miten hyvinvointi huomioidaan osana kunnan päätöksentekoa ja toimintaa. Suunnitelman avulla seurataan ja arvioidaan hyvinvoinnin kehitystä järjestelmällisesti, jotta voidaan reagoida ajoissa esiin nouseviin tarpeisiin ja kohdentaa voimavaroja vaikuttavasti.

Hyvinvointityön perusta ja lainsäädäntö

Kunnan hyvinvointityö perustuu sekä lakiin että kunnan strategiaan linjauksiin. Keskeisin ohjaava säädös on terveydenhuoltolaki (1326/2010), joka velvoittaa kuntaa seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia, raportoimaan niistä valtuustolle säännöllisesti sekä laatimaan hyvinvointisuunnitelman valtuustokaudeksi. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki (612/2021) määrittelee kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kuntalaki (410/2015) puolestaan korostaa kunnan tehtävää edistää asukkaidensa hyvinvointia laaja-alaisesti ja tukea kestävästä kehityksestä.

hyvinvointityö on osa kunnan kaikkea päätöksentekoa ja toimintaa – ei vain sosiaali- ja terveyspalveluja, vaan myös koulutusta, liikuntaa, kulttuuria, elinympäristön suunnittelua ja elinkeinoelämän kehittämistä. Lainsäädäntö antaa sille velvoittavan pohjan, ja kunnan strategiset ratkaisut muovaavat sen käytännön toteutuksen.

Ylivieskan kaupungin strategia 2022–2030 pitää sisällään hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet. Strategian mukaan, Ylivieskan kaupunki huolehtii siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen palvelut. Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään aktiivisesti eri sidosryhmien kanssa, joita on muun muassa eri järjestöt, hyvinvointialue ja yksityiset toimijat.

Suunnitelman laatimisprosessi ja osallisuus

Hyvinvointisuunnitelman valmistelu on toteutettu laajassa yhteistyössä kunnan eri toimialojen, hyvinvointialueen sekä järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Prosessin perustana on keväällä 2025 julkaistu laaja hyvinvointikertomus 2021–2025, jonka tuottamaa tietoa hyödynnettiin kuntalaisten hyvinvoinnin tilannekuvan muodostamisessa. Suunnitelman laadinnasta on vastannut kaupungin hyte-työryhmä, joka vastasi tavoitteiden ja toimenpiteiden kokoamisesta, valmistelun koordinoimisesta sekä eri näkökulmien huomioimisesta.

Osallisuuden varmistamiseksi kuntalaisille järjestettiin verkkokyselyitä, joissa asukkaat saivat kertoa näkemyksiään hyvinvoinnin vahvuuksista, haasteista ja muutoksista. Myös vanhusneuvostoa, vammaisneuvostoa sekä eri sidosryhmiä kuultiin suunnitelman valmistelussa.

Tällä tavoin suunnitelma pohjautuu sekä tutkimus- ja tilastotietoon että kuntalaisten omiin kokemuksiin. Prosessi on rakentanut yhteistä näkemystä siitä, mitkä ovat kunnan hyvinvoinnin painopisteet ja millaisin toimin niitä edistetään tulevina vuosina.

Kuva 1. Kaavio hyvinvointisuunnitelman toteuttamisesta.

Väestön hyvinvointi ja terveys

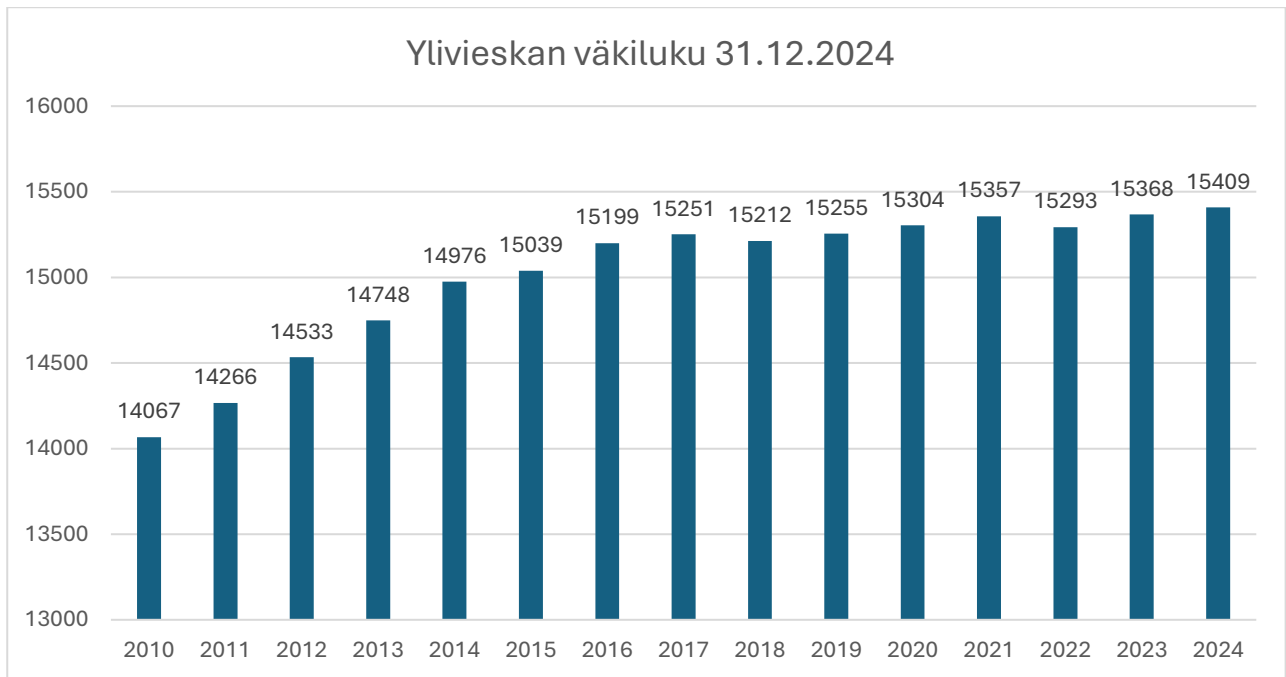
Ylivieskan hyvinvointisuunnitelma pohjautuu Ylivieskan kaupungin laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025. Laaja hyvinvointikertomus käsiteltiin kaupungin valtuustossa 19.5.2025 §27. Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteena oli antaa kuva Ylivieskan väestön hyvinvoinnin tilasta perustuen tilastotietoon ja kuntalaisten kokemuksiin asiasta. Kokonaiskuvan saamiseksi Ylivieskan kaupunki toteutti yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Pohteen kanssa kyselytutkimukset eri ikäryhmille hyvinvoinnin kokonaiskuvan kirkastamiseksi. Lasten ja nuorten osalta Ylivieskan kaupunki osallistui yhdessä Pohjois-pohjanmaan kuntien sekä Pohteen kanssa yhteiseen tiedonkeruuseen, Zekkipro-kyselyn toteuttamiseen 7–17-vuotiaiden osalta. Kysely toteutettiin 1.10 - 31.10.2024 välillä. 1.–3. luokkalaiset vastasivat kyselyyn kotona yhdessä huoltajan kanssa, siitä vanhemmat vastaajat vastasivat kyselyyn oppilaitoksessa opettajan johdolla osana oppituntia. Yhteensä Ylivieskassa nuoria vastasi kyselyyn 1 283 henkilöä.

Kyselyn tavoitteena oli muodostaa ajankohtainen ja kattava kuvaus lasten ja nuorten kokemasta hyvinvoinnista. Zekkipro-kysely kuvaa lasten ja nuorten tyytyväisyyttä hyvinvoinnin kannalta tärkeisiin elämänalueisiin, sekä nostaa esiin sekä ongelmat että vahvuudet. Yhteensä Pohjois-pohjanmaan alueella kyselyyn vastasi kaikkiaan 25 352 henkilöä. Lasten ja nuorten osalta pohjana käytetään myös syyskuussa 2025 julkaistuja kouluterveyskyselyn tuloksia.

Työikäisten ja ikäihmisten osalta Ylivieskan kaupunki toteutti yhdessä Pohteen ja muiden Pohjois-Pohjanmaan kuntien kanssa Minun arkeni ja elämäni (MAE) kyselyn. Kysely toteutettiin syys-lokakuun aikana 2024. Ylivieskassa vastaajia oli yhteensä 532 henkilöä. Kyselyn tarkoituksena on saada luotua kokonaiskuva vastaajien hyvinvoinnin eri osa-alueista. Kyselyssä pyrittiin selvittämään, mihin hyvinvoinnin osa-alueisiin vastaajat ovat erityisen tyytyväisiä, tyytymättömiä ja mihin toivottiin erityisesti muutosta. Vastaajat jaetaan kolmeen eri ikäryhmään, nuoret työikäiset (18 v-29 v), työikäiset sekä ikäihmiset.

Väestörakenne ja demografiset muutokset

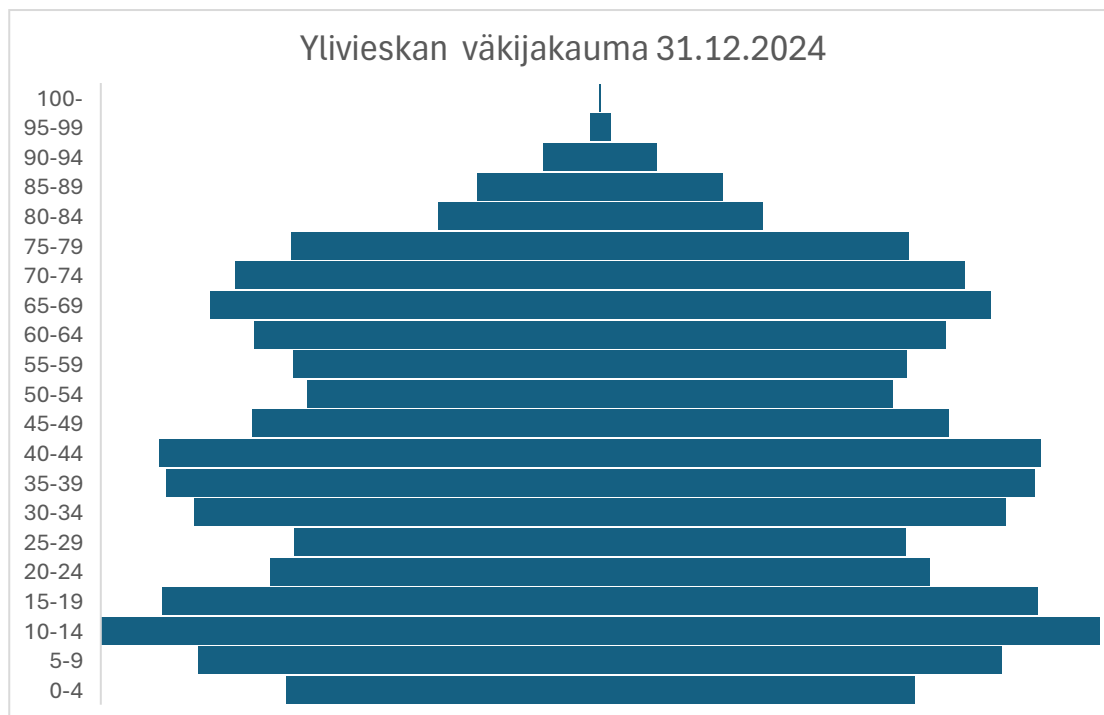
Ylivieskan väkiluku kasvoi vuonna 2024. Asukasluku lisääntyi 40 hengellä. Vuosina 2015–2024 kasvu on ollut yli 370 asukasta ja 2000-luvulla kasvu on ollut yli 2000 asukasta. Aukkaista 50,1 % on miehiä ja 49,9 % naisia.

Kaavio 1. Ylivieskan väkiluvun kehitys

Ylivieskalaisista vuonna 2024 alle 15-vuotiaita oli 19,3 %, 15–64-vuotiaita 58,1 % ja yli 64-vuotiaita 22,6 %. Ulkomaankansalaisia kaikista ylivieskalaisista oli 1,9 %. Taajamissa asuvien osuus väestöstä oli kaikkiaan 86,9 %. Perheitä Ylivieskassa oli kaikkiaan 4 023 kpl. Ylivieskassa oli vuonna 2024 asuntokuntia yhteensä 7 246 kappaletta, joista vuokra-asunnoissa asuin määrä oli 28,9 %.

Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä oli vuonna 2024 27,4 %. Taloudellinen huoltosuhde oli vuonna 2023 143,4 %. Väestörakennetta mitataan ns. taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2023 108,7 %. Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä.

Kaavio 2. Ylivieskan väkiluvun jakauma 2024.

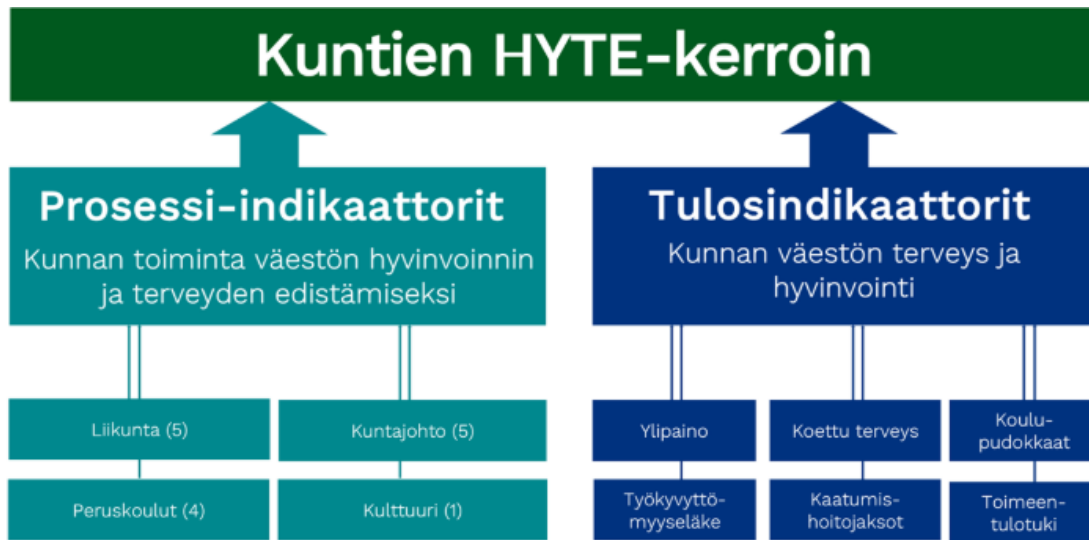
Kaaviossa 2 näkyvä Ylivieskan väestöpyramidi 31.12.2024 havainnollistaa väestön jakautumista ikäryhmittäin. Pyramidi osoittaa, että suurimmat ikäluokat sijoittuvat noin 35–44 vuoden ikäisiin, mikä kertoo, että työikäisiä on runsaasti. Myös lapsia ja nuoria on selvästi paljon, erityisesti 10–14-vuotiaiden ryhmä on leveä, mikä viittaa 2010-luvun alkupuolen vahvaan syntyvyyteen. Ikärakenteessa näkyy myös tasaisesti vanhenneva väestö, sillä 60–74-vuotiaita on runsaasti, mutta yli 85-vuotiaiden osuus kapenee jyrkästi. Kokonaisuutena Ylivieskan väestö on suhteellisen nuorekas, mutta myös ikääntyvän väestön osuus on merkittävä.

Hyte-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Ylivieskan osalta HYTE-kertoimen tuoma valtionosuuden määrä oli 309 900 € vuonna 2024. HYTE-kertoimen tuoma valtionosuuden määrä on kasvanut vuodesta 2020 51 600 €.

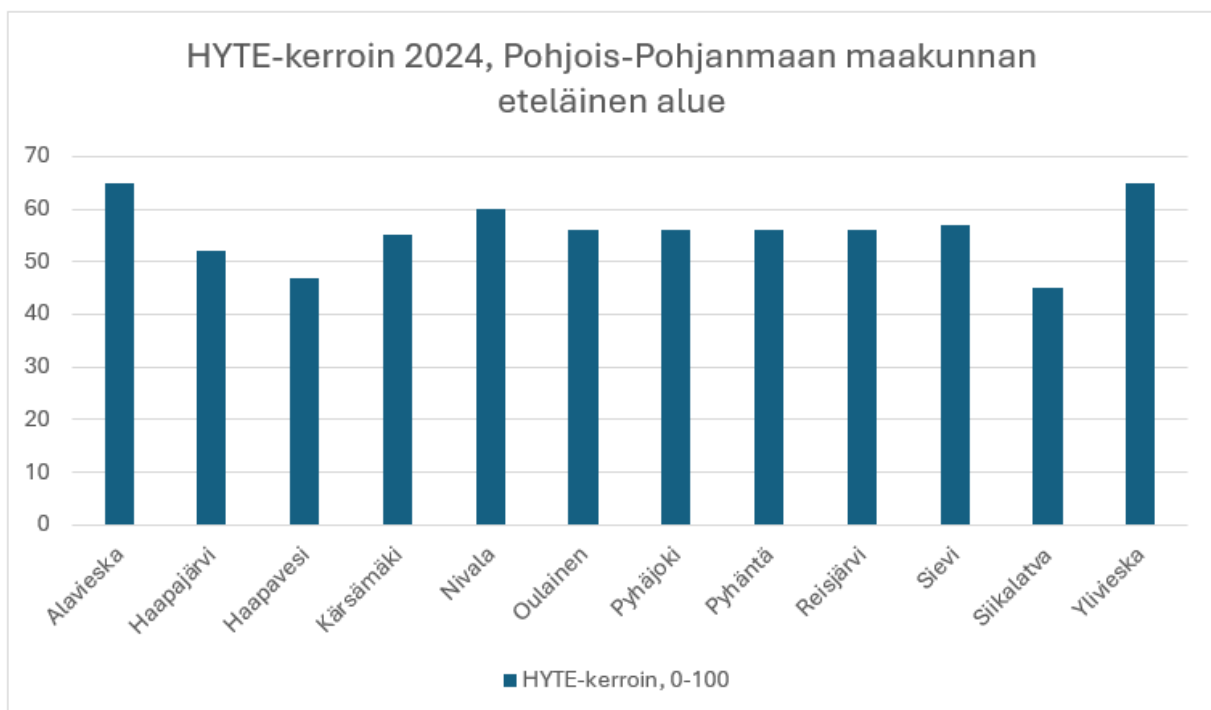
Kuntien HYTE-kertoimen kautta tulevan valtionosuuden lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella; toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Toimintaa kuvaavia prosessi-indikaattorit (15kpl) mittaavat nykytilannetta. Indikaattoreista saaduilla tiedoilla haetaan vastausta kysymykseen "minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on?" Valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin.

Tulosindikaattorit (6kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta.

Kaavio 3. Kuntien hyte-kerroin.

Ylivieskan HYTE-kerroin on kehittynyt tasaisesti 2020-luvun. Vuonna 2020 Ylivieskan HYTE-kerroin oli 62 ja vuonna 2024 HYTE-kerroin on 65. Kaaviossa 4 käy ilmi HYTE-kertoimen suuruus Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläisellä alueella.

Kaavio 4. HYTE-kerroin vuonna 2024 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläisellä alueella.

Hyvinvoinnin osa-alueet

Hyvinvointi muodostuu useista toisiinsa liittyvistä osa-alueista, jotka yhdessä vaikuttavat ihmisen kokemukseen hyvästä arjesta ja mielekkäästä elämästä. Näiden osa-alueiden vahvistaminen tukee sekä yksilön että yhteisön hyvinvointia.

Kuva 4. Hyvinvoinnin eri osa-alueet (Pohde).

Mielen hyvinvointi tarkoittaa henkistä tasapainoa, elämänhallinnan tunnetta ja mahdollisuutta elää omannäköistä elämää. Hyvinvointia tukee se, että ihminen voi tehdä omia valintojaan, kokea elämänsä merkitykselliseksi ja nähdä tulevaisuuden toiveikkaana. Itsetuntemus ja omien arvojen mukainen elämä vahvistavat henkistä hyvinvointia ja elämänlaatua.

Fyysinen terveys on tärkeä osa hyvinvointia ja muodostaa perustan toimintakyvylle ja jaksamiselle. Riittävä liikunta, terveellinen ravinto, lepo ja terveyspalveluiden saavutettavuus auttavat ylläpitämään hyvää kuntoa ja ehkäisevät sairauksia. Tasapainoiset elintavat tukevat myös mielen hyvinvointia ja auttavat jaksamaan arjessa.

Kulttuurihyvinvointi ja harrastukset tuovat elämään iloa, virkistystä ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuri, taide ja harrastustoiminta vahvistavat identiteettiä ja tarjoavat mahdollisuuksia itsensä ilmaisuun ja uuden oppimiseen. Ne ovat tärkeä osa kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elämän merkityksellisyyden kokemusta.

Oppiminen ja kasvu ihmisenä ovat osa elinikäistä hyvinvointia. Mahdollisuus oppia uutta, kehittää itseään ja kokea onnistumisia tukee itsetuntoa ja osallisuutta yhteiskunnassa. Myös ajatus tulevaisuudesta ja kyky asettaa tavoitteita antavat elämälle suuntaa ja toivoa.

Sosiaaliset suhteet ja osallisuus yhteisöön ovat hyvinvoinnin kannalta keskeisiä. Hyvät ihmissuhteet, yhteisöllisyys ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omaan elinympäristöön luovat turvallisuuden tunnetta ja lisäävät merkityksellisyyden kokemuksia. Yhteenkuuluvuuden tunne on tärkeä voimavara kaikissa elämänvaiheissa.

Asuminen, ympäristö ja luonto muodostavat konkreettisen kehyksen hyvinvoinnille. Turvallinen, esteetön ja viihtyisä asuminen sekä laadukas elinympäristö tukevat fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Luonnon läheisyys ja mahdollisuus ulkoilla edistävät palautumista ja tasapainoa arjessa.

Turvallisuus on hyvinvoinnin peruselementti. Se käsittää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden – tunteen siitä, että on suojassa ja että apua on saatavilla tarvittaessa. Turvallisuuden tunne luo vakaan perustan, jonka varaan muu hyvinvointi voi rakentua.

Työ ja valmiudet työelämäään vaikuttavat osaltaan elämänhallintaan ja identiteettiin. Mahdollisuus tehdä merkityksellistä työtä, käyttää omia kykyjä ja osallistua yhteisöön tukee sekä taloudellista että henkistä hyvinvointia. Työelämävalmiudet ja mahdollisuudet osallistua vapaaehtoistoimintaan lisäävät osallisuutta eri elämäntilanteissa.

Arjen raha-asiat ja taloudellinen turvallisuus muodostavat käytännön perustan hyvinvoinnille. Riittävä toimeentulo ja kyky hallita omaa taloutta luovat vakautta ja mahdollistavat osallistumisen yhteiskunnan eri toimintoihin. Taloudellinen turvallisuus vähentää stressiä ja antaa mahdollisuuden suunnitella tulevaisuutta.

Keskeiset hyvinvointia kuvaavat indikaattorit

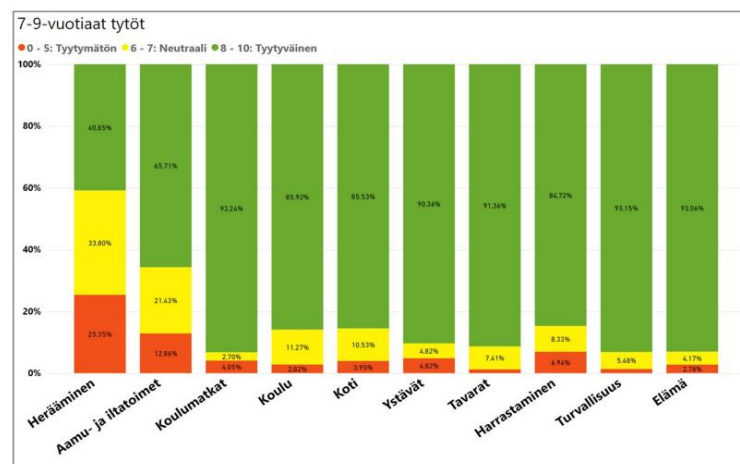
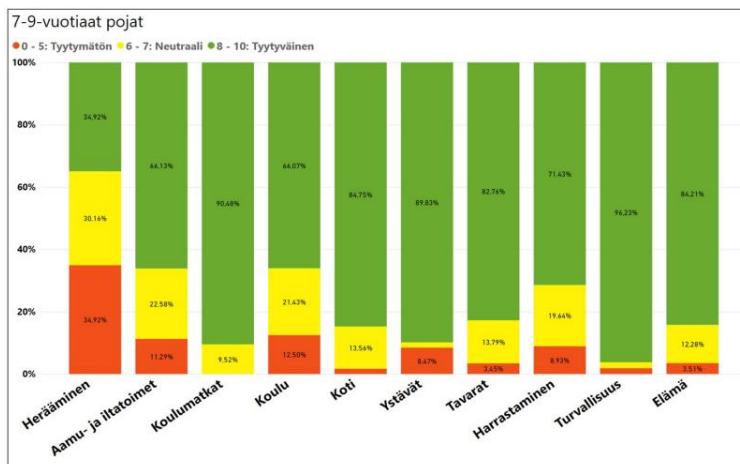
Lapset ja nuoret

Zekkipro-kysely

Ylivieskan hyvinvointisuunnitelma pohjautuu Ylivieskan kaupungin laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025. Laaja hyvinvointikertomus käsiteltiin kaupungin valtuustossa 19.5.2025 §27. Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteena oli antaa kuva Ylivieskan väestön hyvinvoinnin tilasta perustuen tilastotietoon ja kuntalaisten kokemuksiin asiasta. Kokonaiskuvan saamiseksi Ylivieskan kaupunki toteutti yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Pohteen kanssa kyselytutkimukset eri ikäryhmille hyvinvoinnin kokonaiskuvan kirkastamiseksi.

Lasten ja nuorten osalta Ylivieskan kaupunki osallistui yhdessä Pohjois-pohjanmaan kuntien sekä Pohteen kanssa yhteiseen tiedonkeruuseen, Zekkipro-kyselyn toteuttamiseen 7–17-vuotiaiden osalta. Kysely toteutettiin 1.10 - 31.10.2024 välillä. 1.–3. luokkalaiset vastasivat kyselyyn kotona yhdessä huoltajan kanssa, siitä vanhemmat vastaajat vastasivat kyselyyn oppilaitoksessa opettajan johdolla osana oppituntia. Yhteensä Ylivieskassa nuoria vastasi kyselyyn 1 283 henkilöä.

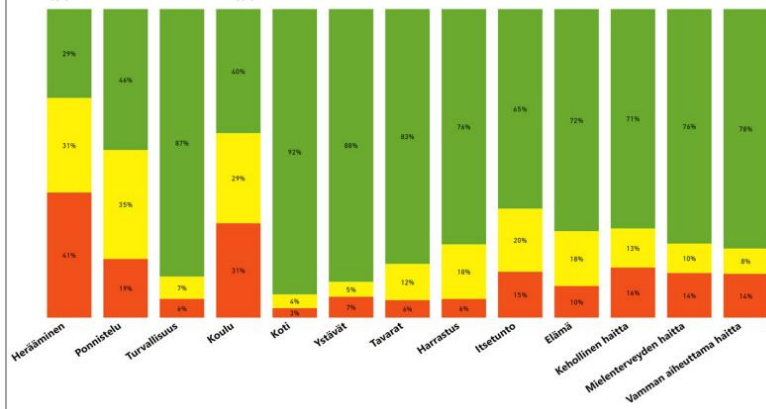
Kyselyn tavoitteena oli muodostaa ajankohtainen ja kattava kuvaus lasten ja nuorten kokemasta hyvinvoinnista. Zekkipro-kysely kuvaa lasten ja nuorten tyytyväisyyttä hyvinvoinnin kannalta tärkeisiin elämäntilanteisiin, sekä nostaa esiin sekä ongelmat että vahvuudet. Yhteensä Pohjois-pohjanmaan alueella kyselyyn vastasi kaikkiaan 25 352 henkilöä. Lasten ja nuorten osalta pohjana käytetään myös syyskuussa 2025 julkaistuja kouluterveyskyselyn tuloksia.

7–9-vuotiaiden vastauksia tarkastellessa huomataan, että tyttöjen ja poikien väliset erot ovat hyvin pieniä tai niitä ei ole. Pienet erot ovat havaittavissa tyttöjen hyväksi. Vastaajista eniten tyytyväisyyttä koetaan yleisesti omaan turvallisuuden oloon sekä koulumatkojen sujuvuuteen. Tyytyväisyyttä on myös havaittavissa omaan perheeseen, kotioloihin sekä läheisiin ihmissuhteisiin. Vähiten tyytyväisyyttä on havaittavissa arjenrytmiin liittyvissä asioissa, kuten heräämisessä kouluun sekä aamu- ja iltatoimien sujuvuudessa. Pojissa koetaan myös enemmän tyytymättömyyttä siihen, voiko harrastaa haluamiansa asioita tarpeeksi.

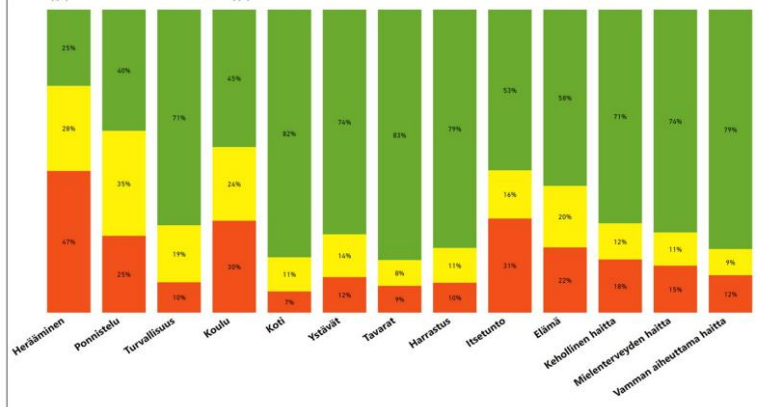
10-13-vuotiaat pojat

0 - 5: Tyytymätön 6 - 7: Neutraali 8 - 10: Tyytyväinen

10-13-vuotiaat tytöt

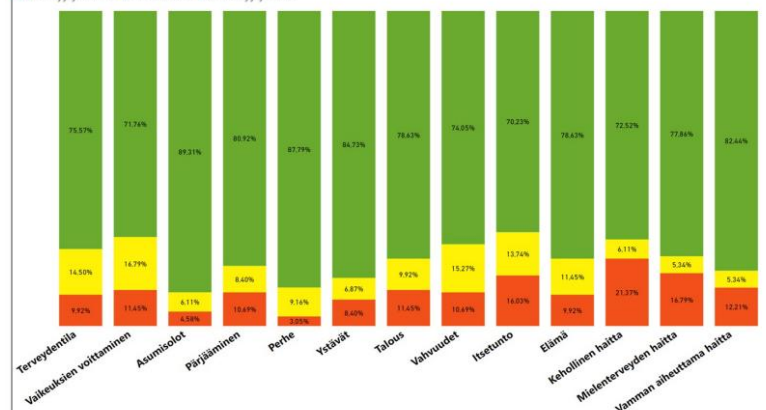
0 - 5: Tyytymätön 6 - 7: Neutraali 8 - 10: Tyytyväinen

10–13- vuotiaden vastauksia tarkastellessa huomataan, että vastaajista eniten tyytyväisyyttä koetaan kotona viihtymisessä, tavaroiden ja vaatteiden riittävydessä sekä kodin ulkopuolisessa turvallisuudessa. Vähiten tyytyväisyyttä havaitaan arjenrytmiin liittyvissä asioissa, heräämisessä kouluun sekä koulussa viihtymisessä. 10–13- vuotiaden osalta tyytymättömyyttä on myös havaittavissa vastaajien arvioidessa sitä, kuinka hyvin kokee jaksavansa ponnistella arjen haasteiden edessä, sekä kuinka tyytyväinen on omaan itsetuntoon ja minä pystyvyyteen. 10–13-vuotiaden vastauksista on nähtävissä, että tyttöjen tyytyväisyys omaan hyvinvointiin on pääosin heikommalla tasolla kuin pojoilla.

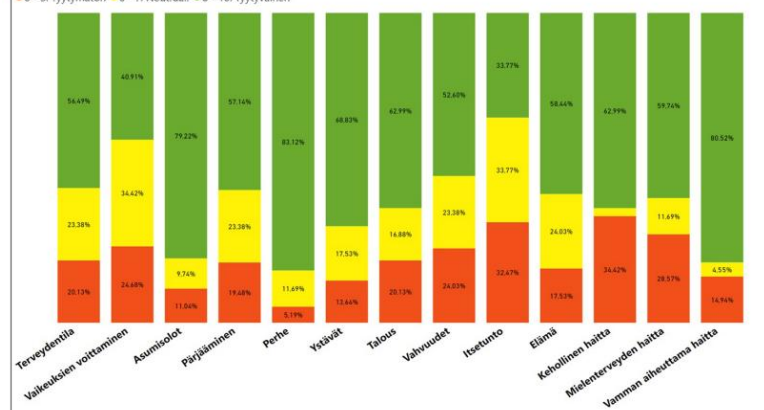
14-17-vuotiaat pojat

0 - 5: Tyytymätön 6 - 7: Neutraali 8 - 10: Tyytyväinen

14-17-vuotiaat tytöt

0 - 5: Tyytymätön 6 - 7: Neutraali 8 - 10: Tyytyväinen

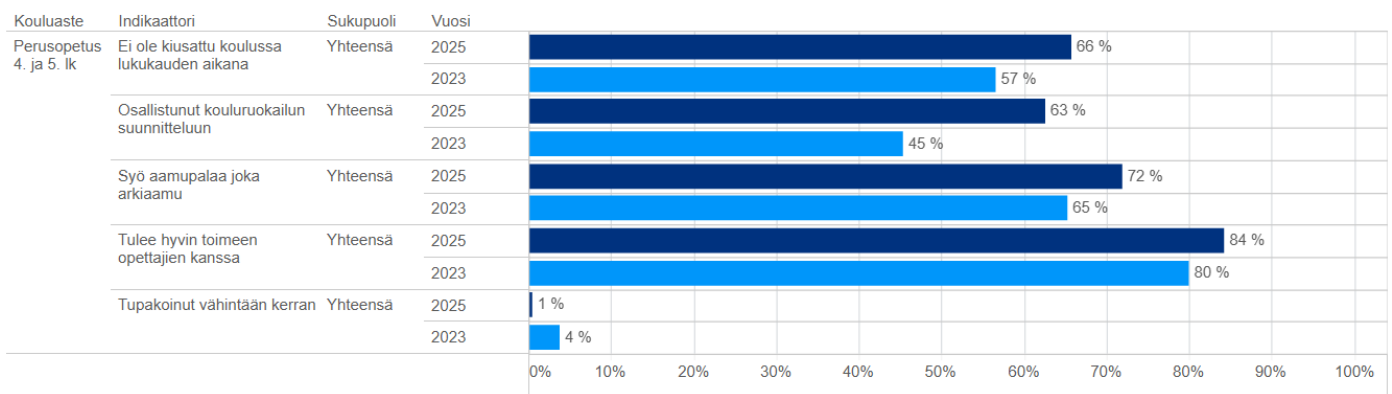
14–17-vuotiaiden vastaajien tuloksissa on nähtävillä eroavaisuuksia poikien ja tyttöjen osalta. Tyttöjen vastausten perusteella, tyytymättömyyttä koetaan pääosin enemmän kuin pojoilla. Vastaajista tyytyväisyyttä koetaan eniten perheeseen ja läheisiin sekä asumisoloihin. Vähiten tyytyväisyyttä koetaan omaan itsetuntoon sekä uskoon omaan kykyyn voittaa vaikeuksia. Tytöissä tyytymättömyyttä koettiin myös arvioidessa omia vahvuuksia sekä yleisesti tyytymättömyyttä omaan elämään.

Kouluterveyskysely 2025

17.9.2025 julkaistiin vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tulokset. Kouluterveyskyselyn tuloksia on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyville vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvät lapset ovat mukana vuodesta 2017 alkaen.

Kaavio 5 osoittaa peruskoulun 4–5-luokkalaisten viisi myönteisintä muutosta verrattuna vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin. Myönteistä kehitystä on tapahtunut oppilaiden kokemaan kiusaamisen vähentymiseen sekä osallisuuden kehittymiseen. Myös useampi vastaaja kertoo syövänsä aamupalan joka arkipäivä.

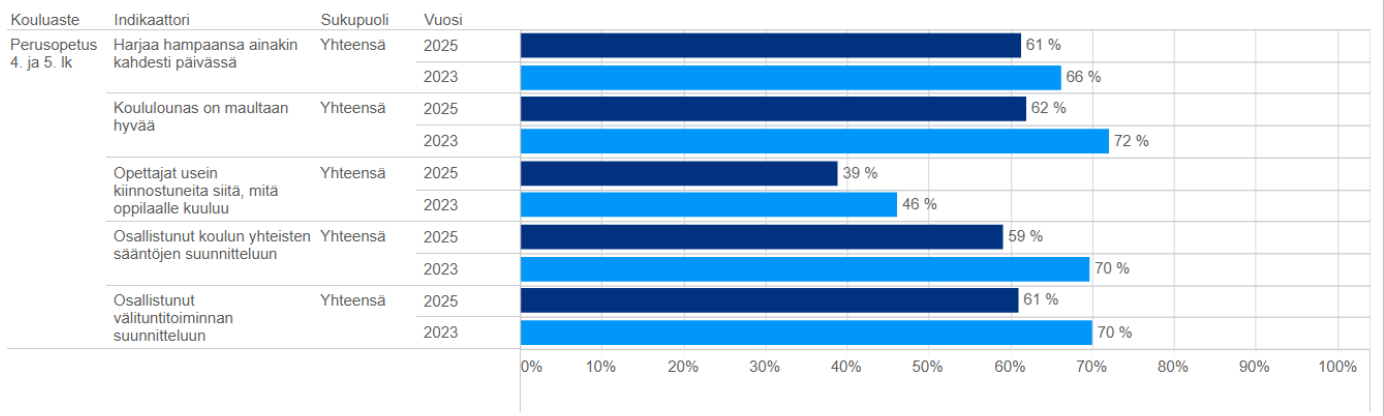
Myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Ylivieska
Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Kaavio 5. 4–5-luokkalaisten viisi myönteisintä muutosta suhteessa vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin.

Huolestuttavana kehityksenä 4–5-luokkalaisten osalta nousee suuhygieniaan liittyvä tieto sekä kasvanut vastaaja määrä koululounasta mauttomana pitävien osalta. Useampi vastaaja myös kokee, että opettajat eivät ole niin usein kiinnostuneita siitä, mitä oppilaille kuuluu.

Huolestuttava muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Ylivieska
Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

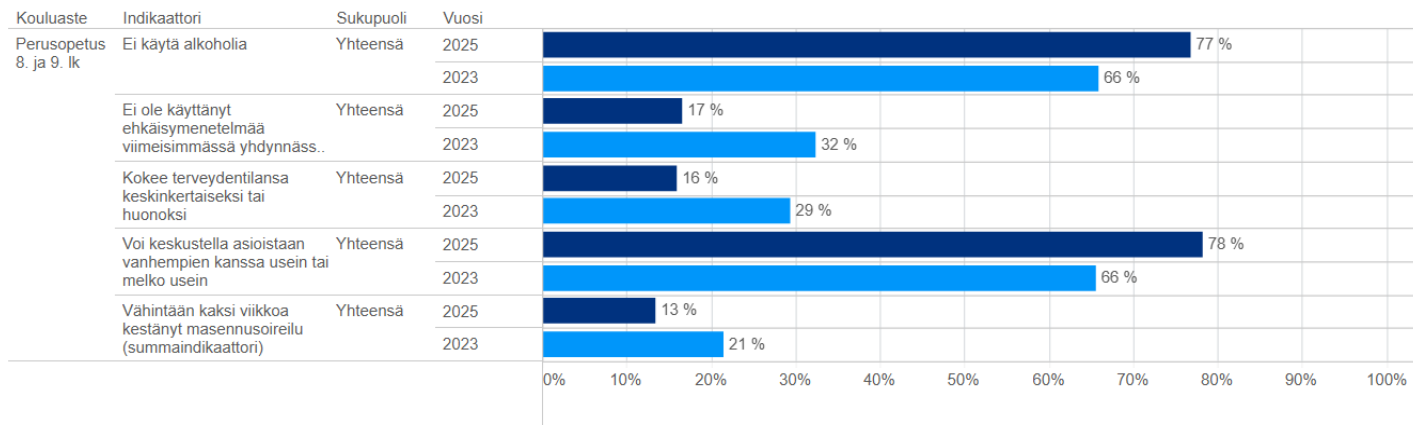

Kaavio 6. 4–5-luokkalaisten viisi huolta herättävää muutos suhteessa vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin.

Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan, myönteistä kehitystä 8–9-luokkalaisten osalta on havaittavissa muun muassa vähentyneessä alkoholin käytössä sekä ehkäisymenetelmää käyttämättömien määrän vähenemisenä viimeisimmässä yhdynnässä. Oman terveydentilan heikoksi tai keskinkertaiseksi kokevien määrä on myös vähentynyt edellisiin tuloksiin verraten.

Myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Ylivieska

Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

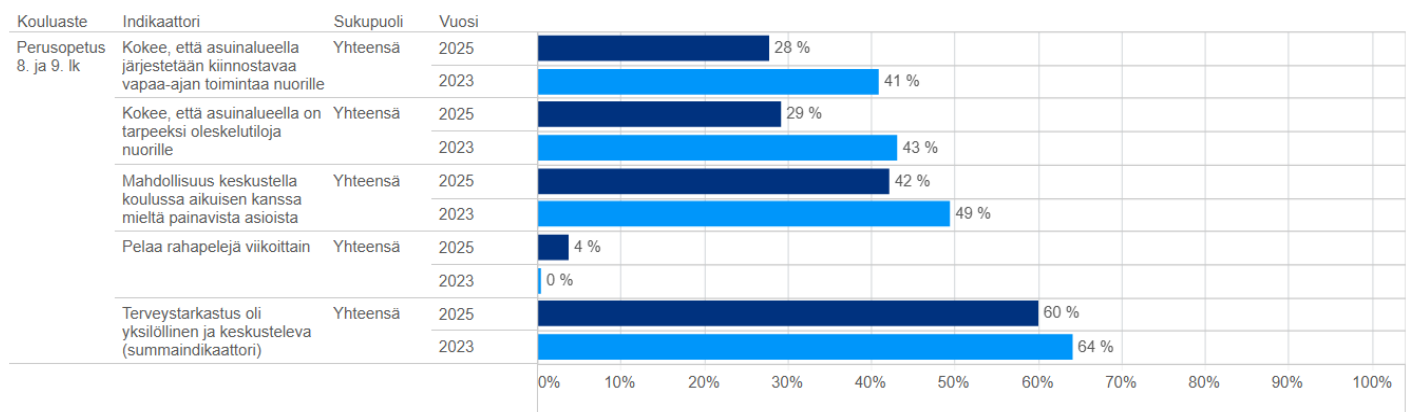

Kaavio 7. 8–9-luokkalaisten viisi myönteisintä muutosta suhteessa vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin.

Huolestuttavaa kehitystä 8–9-luokkalaisten osalta on havaittavissa kasvaneena tyytymättömyytenä alueen vapaa-ajan palveluiden tarjonnalle sekä oleskelutilojen vähäisyydelle. Myös rahapelaaminen on kasvanut, erityisesti poikien osalta.

Huolestuttava muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Ylivieska

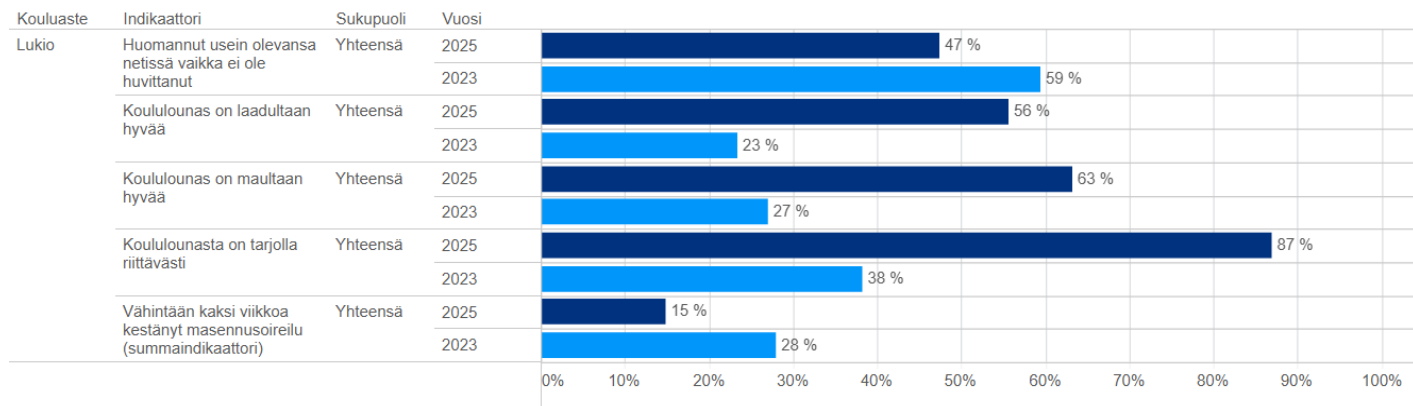
Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Kaavio 8. 8–9-luokkalaisten viisi huolta herättävää muutos suhteessa vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin

Lukiolaisten osalta myönteistä kehitystä on havaittavissa tyytyväisyyden lisääntymisellä kouluruokaan liittyvissä aiheissa. Myös pidempikestoisten masennusoireiden määrä on laskenut verrattuna vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin.

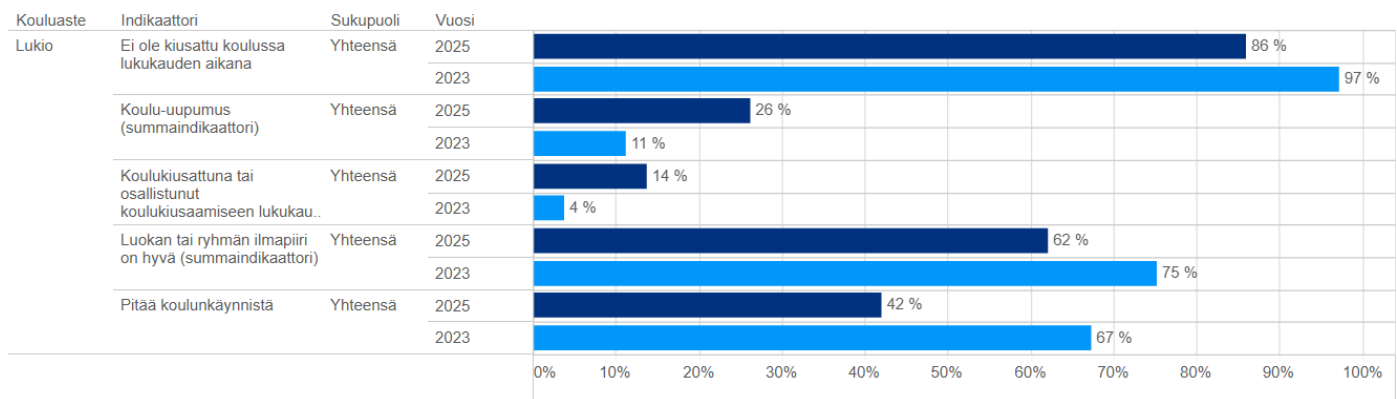
Myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Ylivieska
Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Kaavio 9. Lukiolaisten viisi myönteisintä muutosta suhteessa vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin.

Huolta herättävää kehitystä lukiolaisten osalta on havaittavissa kiusaamisen kohteeksi joutuneiden määrän kasvussa, sekä koulu-uupumuksen kokemisen kasvussa. Myös useampi vastaaja kokee luokan ilmapiirin heikentyneen sekä yleinen koulunkäynnistä pitäminen on laskenut.

Huolestuttava muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Ylivieska
Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Kaavio 10. Lukiolaisten viisi huolta herättävää muutosta suhteessa vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin

Työikäiset

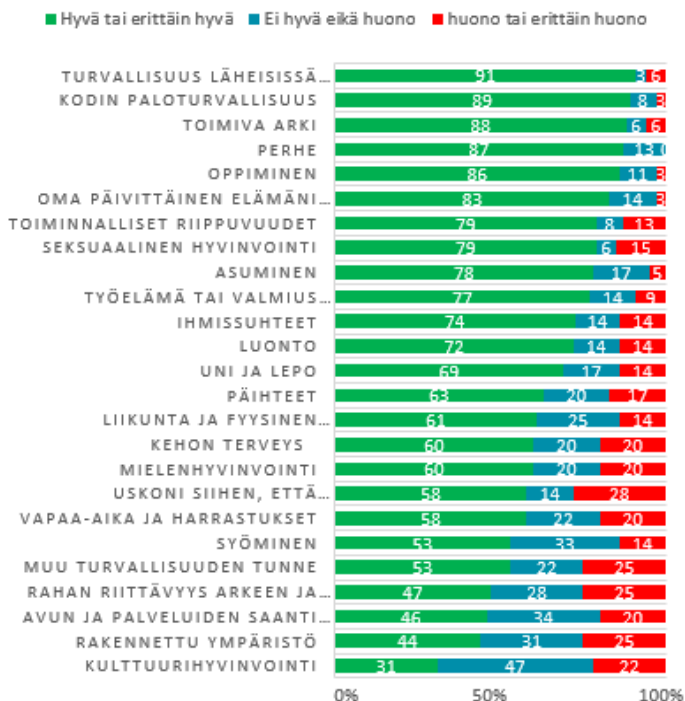
Minun arkeni ja elämäni – kysely

Ylivieskan hyvinvointisuunnitelma pohjautuu Ylivieskan kaupungin laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025. Laaja hyvinvointikertomus käsiteltiin kaupungin valtuustossa 19.5.2025 §27. Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteena oli antaa kuva Ylivieskan väestön hyvinvoinnin tilasta perustuen tilastotietoon ja kuntalaisten kokemuksiin asiasta. Kokonaiskuvan saamiseksi Ylivieskan kaupunki toteutti yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Pohteen kanssa kyselytutkimukset eri ikäryhmille hyvinvoinnin kokonaiskuvan kirkastamiseksi.

Työikäisten osalta hyvinvoinnin tilan selvittämiseksi toteutettiin Minun arkeni ja elämäni- kysely yhteistyössä Pohteen kanssa. Kysely toteutettiin syys-lokakuussa 2024 ja kyselyyn vastasi Ylivieskan osalta 532 henkilöä. Kyselyn tarkoituksena oli saada luotua kokonaiskuva vastaajien hyvinvoinnin eri osa-alueista. Kyselyssä pyrittiin selvittämään, mihin hyvinvoinnin osa-alueisiin vastaajat olivat erityisen tyytyväisiä, tyytymättömiä ja mihin toivottiin erityisesti muutosta. Työikäisten osalta vastaajat jaettiin kahteen eri vastaajaryhmään, nuoret työikäiset (18–29 vuotta) ja työikäisiin (30–64 vuotta).

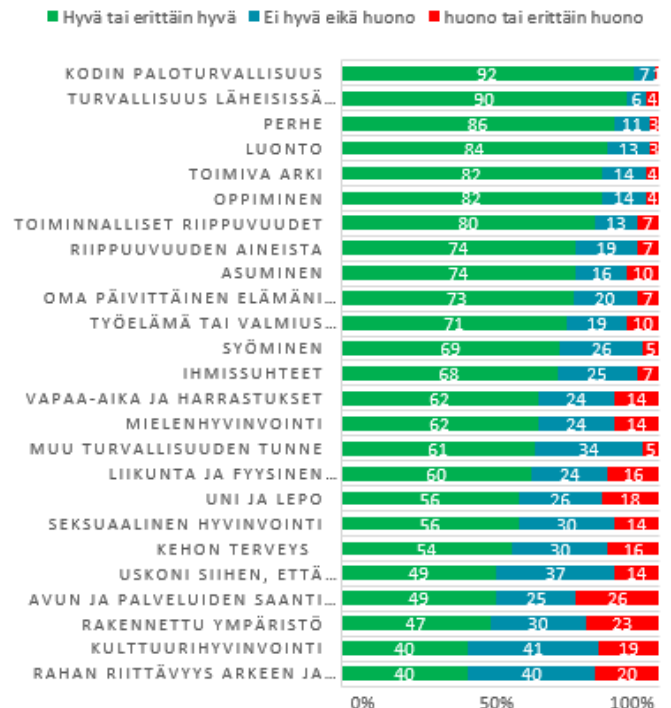
Työikäiset Nuoret työikäiset (18 – 29 vuotiaat)

ARVIO ELÄMÄN OSA-ALUEISTA

Työikäiset (30 – 64 vuotiaat)

ARVIO ELÄMÄN OSA-ALUEISTA

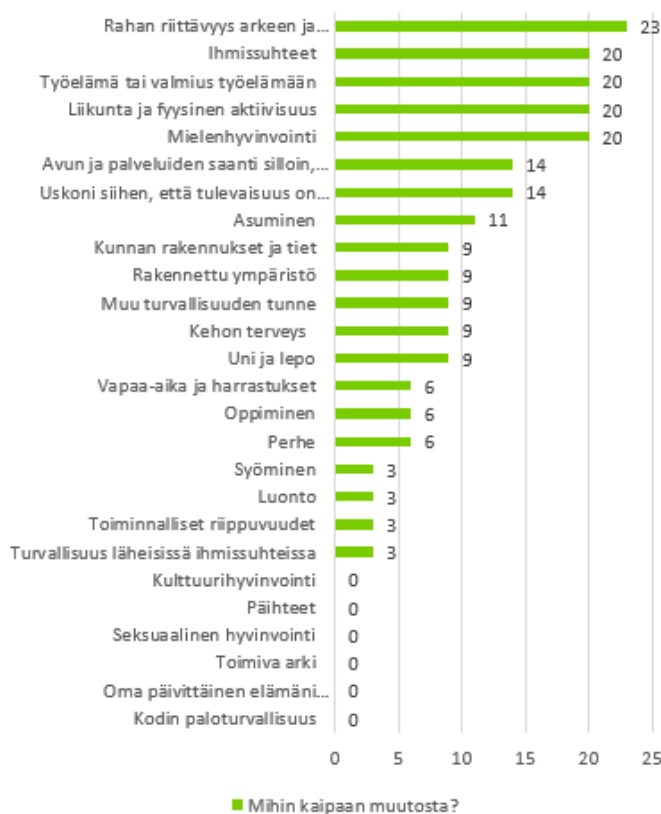

Kaavio 11. Nuorten työikäisten ja työikäisten vastaukset minun arkeni ja elämäni kyselyyn.

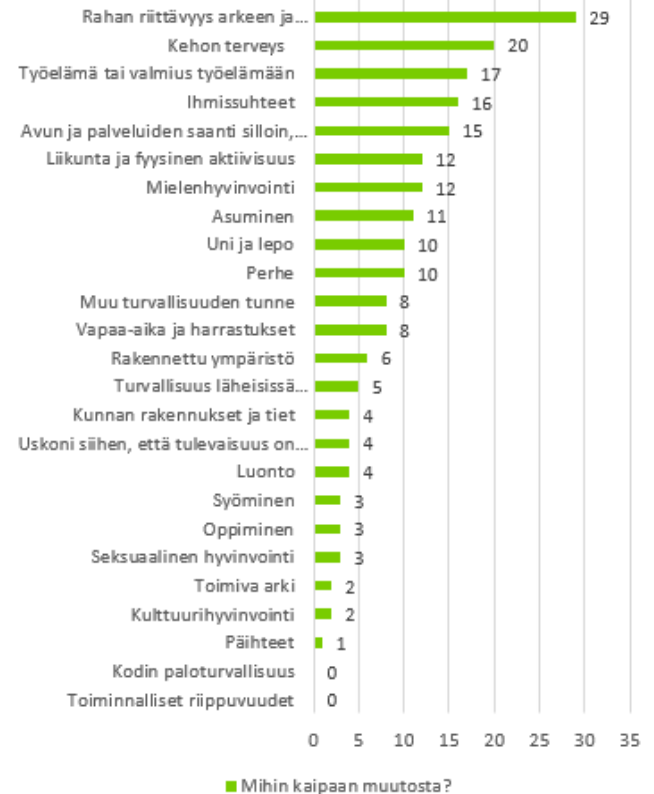
Molempien työikäisten vastauksissa tyytyväisyyttä oli havaittavissa turvallisuuteen läheisissä ihmissuhteissa. Nuorista työikäisistä turvallisuutta läheisissä ihmissuhteissa piti hyvänä tai erittäin hyvänä 91 % vastaajista, myös työikäisistä hyvänä tai erittäin hyvänä piti 90 % vastaajista. Kodin paloturvallisuuteen koettiin myös vahvaa tyytyväisyyttä. Molemmista vastaajaryhmistä noin 90 % koki tyytyväisyyttä aiheeseen. Erityisen hyvää tyytyväisyyttä koettiin molemmissa ryhmissä myös muun muassa toimivaan arkeen, kykyyn oppia uusia asioita sekä omaan perheeseen. Työikäisten osalta tyytyväisyyttä koettiin myös lähiluontoon ja sen saavutettavuuteen.

Hyvinvoinnin osa-alueista eniten tyytymättömyyttä on havaittavissa muun muassa kulttuurihyvinvoinnissa, rahan riittämässä arkeen ja peruselämään, huoleen siinä saako apua ja palveluita silloin kun niitä tarvitsee sekä rakennettuun ympäristöön. Rakennetun ympäristön kohdalla kyselyssä pyrittiin selvittämään tyytyväisyys muun muassa ympäristön rakennusten ja teiden kuntoon. Kulttuurihyvinvoinnissa kysyttiin esimerkiksi, kuinka hyvin vastaaja käy itse esimerkiksi teatterissa, konsertissa tai harrastaa itse kulttuuria ja taidetta.

Työikäiset Nuoret työikäiset (18 – 29 vuotiaat)

Työikäiset (30 – 64 vuotiaat)

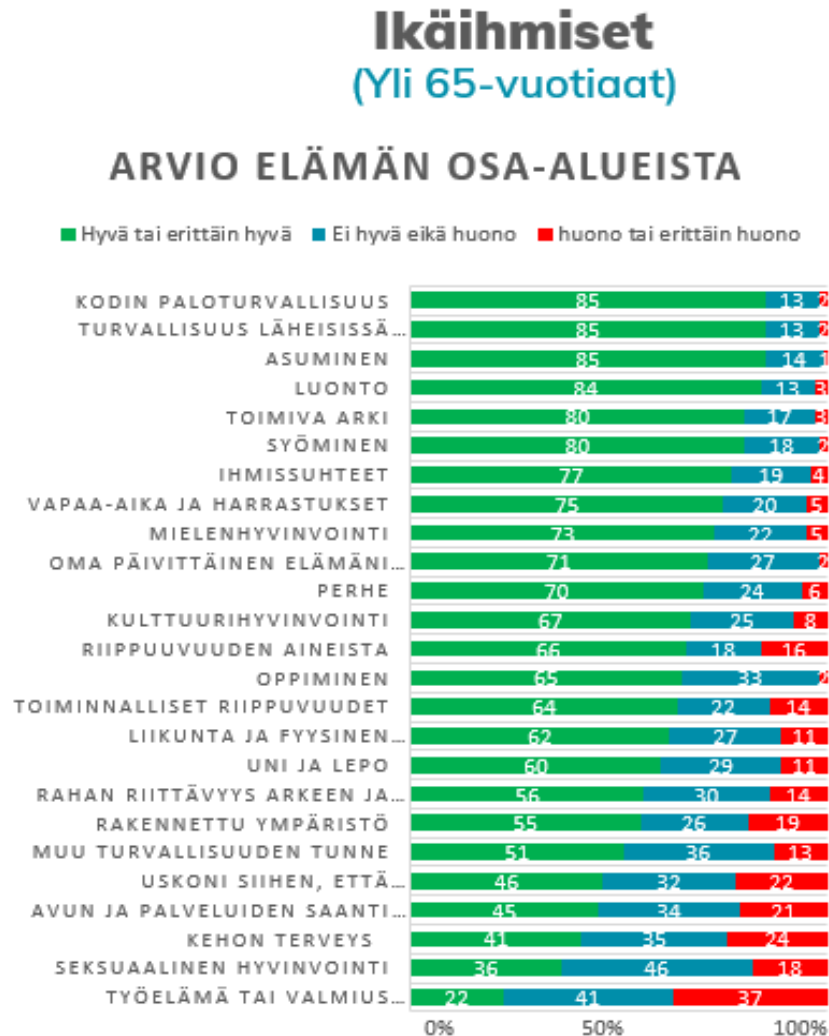

Kaavio 12. Nuorten työikäisten- ja työikäisten vastaukset kysymykseen, mihin hyvinvoinnin osa-alueeseen kaipaavat eniten muutosta.

Minun arkeni ja elämäni- kyselyn työikäisten vastausten mukaan eniten muutostarvetta toivotaan rahan riittävyyteen arkeen ja peruselämään. Muutoksia toivottiin myös työelämään ja valmiuksissa työelämään liittyvissä asioissa. Muutosta toivottiin myös ihmissuhteisiin, liikuntaan ja fyysiseen aktiivisuuteen sekä kehon terveyteen. Nuorten työikäisten osalta muutostarvetta koettiin myös mielenhyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Ikäihmiset

Ikäihmisten osalta hyvinvoinnin nykytilaa pyrittiin myös arvioimaan minun arkeni ja elämäni- kyselyn kautta. Kyselyn tarkoituksena oli saada luotua kokonaiskuva vastaajien hyvinvoinnin eri osa-alueista. Kyselyssä pyrittiin selvittämään, mihin hyvinvoinnin osa-alueisiin vastaajat olivat erityisen tyytyväisiä, tyytymättömiä ja mihin toivottiin erityisesti muutosta.

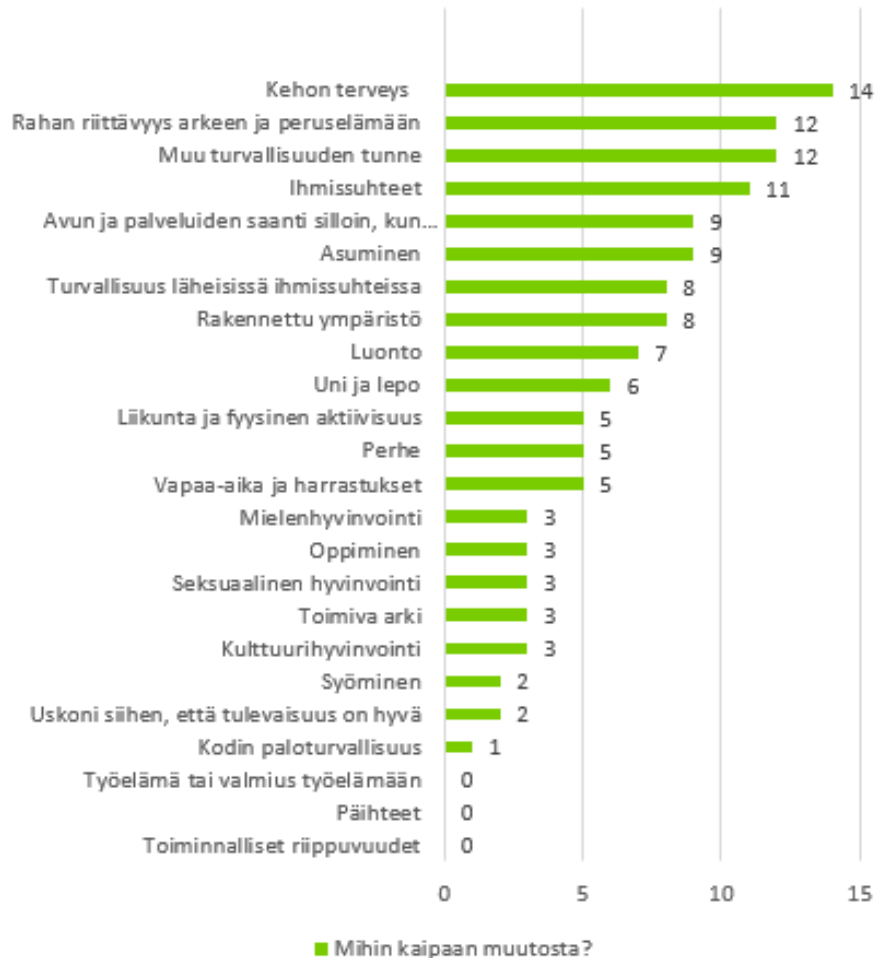

Kaavio 13. Ikäihmisten (yli 65-vuotiaiden) vastaukset minun arkeni ja elämäni kyselyyn.

Minun arkeni ja elämäni- kyselyyn vastanneista yli 65-vuotiaista, eniten tyytyväisyyttä vastaajat kokivat kodin paloturvallisuudessa, turvallisuuden tunteessa läheisissä ihmissuhteissa, tyytyväisyyttä asumiseen sekä ympärillä olevaan luontoon ja sen saavutettavuuteen. Myös arjen toimivuuteen vastaajat kokivat tyytyväisyyttä.

Puolestaan vastaajissa eniten tyytymättömyyttä oli havaittavissa työelämään liittyvissä teemoissa, seksuaalisessa hyvinvoinnissa, kehon terveydessä sekä näkemyksessä saada apua ja palveluita silloin kun niitä tarvitsee. Tyytymättömyyttä oli myös uskossa siihen, että tulevaisuus on hyvä.

Ikäihmiset (Yli 65-vuotiaat)

Kaavio 14. Ikäihmisten vastaukset kysymykseen, mihin hyvinvoinnin osa-alueeseen kaipaavat eniten muutosta.

Minun arkeni ja elämäni- kyselyn ikäihmisten vastausten mukaan eniten muutostarvetta toivotaan kehon terveyteen, rahan riittämisessä perusarkeen ja elämään, muussa turvallisuuden tunteessa sekä yleisesti ihmissuhteissa. Muutosta toivottiin myös avun ja palveluiden saamiseen, silloin kun niille tarve ilmenee. Vastausten perusteella ikäihmiset eivät kaipaa minkäänlaista muutosta toiminnallisten riippuvaisuuksien, päihteiden sekä työelämään liittyvissä teemoissa.

Ehkäisevä päihdetyö

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella toteutettiin päihdetilannekysely maaliskuussa 2025. Päihdetilannekyselyllä kartoitettiin Pohjois-Pohjanmaan täysi-ikäisten asukkaiden näkemyksiä alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja huumausaineiden käytöstä sekä rahapelaamisesta. Lisäksi kysyttiin mielipiteitä siitä, miten niistä aiheutuvia haittoja voitaisiin ehkäistä. Kyselyyn vastaajat arvioivat päihdetilannetta asuinkunnassaan viimeisen 12 kuukauden ajalta.

Pohjois-Pohjanmaan päihdetilannekyselyyn vastasi 1325 täysi-ikäistä asukasta. Ylivieskassa päihdetilannekyselyyn vastasi 28 asukasta. Vähäisen vastaajamäärän takia, kyselyn tuloksia tarkastellaan Pohjois-Pohjanmaan tasolla pääosin.

Kyselyssä nousi esiin asukkaiden huoli liittyen kuntien puuttumiseen alaikäisten sähkösavukkeen, nikotiinipussien, nuuskan, kannabiksen, tupakan, alkoholin, rahapelaamisen ja muiden päihdyttävien aineiden sekä huumausaineiden käyttöön ja kokeiluun liittyen. Valtaosa vastaajista (58 %) vastasi, että alaikäisten sähkösavukkeen, nikotiinipussien, nuuskan, kannabiksen, tupakan, alkoholin, rahapelaamisen käyttöön ja kokeiluun tulisi puuttua enemmän.

Ylivieskan ja koko Pohteen alueella oli havaittu eniten nuuskan välittämistä alaikäiselle. Ylivieskassa noin 36 % vastasi havainneensa nuuskan välittämistä alaikäiselle ja Pohteella vastaava luku oli 27 %. Nikotiinipussien, tupakan, sähkösavukkeen/vapen ja alkoholin välittämistä alaikäiselle oli Ylivieskassa havainnut noin 32 % vastaajista, Pohteen alueella vastaavat luvut olivat 26 %. Vähiten havaittua välittämistä alaikäiselle oli muut huumausaineet, jonka prosentti Ylivieskassa oli noin 11 % ja Pohteella 13 %.

Ylivieskan sekä koko Pohteen alueella oli havaittu eniten alaikäisten tupakan käyttöä viimeisen 12 kuukauden aikana, Ylivieskassa noin 79 % ja koko Pohteen alueella 74 %. Myös yli 50 % vastaajista Ylivieskan sekä koko Pohteen alueella oli havainnut alaikäisten sähkösavukkeiden/vapen, nuuskan, nikotiinipussien ja alkoholin käyttöä.

Alkoholin myyntiä huomattavasti päihtyneelle henkilölle kiristäisi noin 60 % kaikista vastaajista, koko Pohteen alueen luvut olivat hiukan korkeammat kuin Ylivieskan, koko Pohteen alueella myyntiä kiristäisi 64 % ja Ylivieskassa noin 59 %.

Päihtyneistä henkilöistä aiheutunutta haittaa ja uhkaa tarkasteltiin myös kyselyssä, Ylivieskassa ja koko Pohteen alueella vastanneista keskimäärin noin 32 % ilmoitti haittaa/uhkaa julkisillapaikoilla ja noin 5 % yksityisillä paikoilla.

Vastaajilta kysyttiin myös huolestuneisuutta liittyen omaan taikka läheisen alkoholin, tupakan/nikotiinipussien, huumausaineiden tai lääkkeiden väärin käytön suhteen sekä rahapelaamisen suhteen. Eniten huolestuneita oman käytön suhteen oltiin Ylivieskassa tupakka/nikotiinipussit, 7,1 % ja läheisten suhteen tupakka/nikotiini pussit 39,3 %, koko Pohteen alueella eniten huolestuneita oman käytön suhteen oltiin tupakka/nikotiinipussit 11 % ja läheisten suhteen alkoholi 39 %. Pääsääntöisesti huoli itseensä liittyen oli matalampaa kuin huoli läheiseen liittyen.

Tiedon ja avun saanti, vähentämiseen ja lopettamiseen liittyen oli yleisesti heikolla tasolla Ylivieskassa sekä koko Pohteen alueella. Yli puolet eivät osanneet vastata, mistä voisi saada lisätietoa päihteen vähentämiseen tai lopettamiseen.

Kyselyssä tiedusteltiin myös ehkäisevän päihdetyön tietoisuutta alueella. Ylivieskassa vastanneista noin 21 % vastasi olevan tuttua ja noin 32 % ilmoitti, että ei ole tuttua. Vastaavasti koko Pohteen alueella ehkäisevää päihdetyötä piti tuttuna 28 % ja 62 % ei pitänyt tuttuna.

Ylivieskan sekä koko Pohteen alueen vapaan sanan vastauksista nousi esiin toistuvina teemoina, ennaltaehkäisevään työhön panostaminen, etenkin nuorten parissa. Ennalta ehkäisyyn toivottiin mukaan kokemusasiantuntijoita ja viranomaisia. Koko Pohteen alueen vastauksista nousi myös esiin aikuisten ja vanhempien vastuun korostaminen ja heidän tukemisensa kasvatuksessa sekä päihdekasvatuksessa.

Hyvinvointierot sekä kuntalaisten kokemukset ja tarpeet

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden suunnittelussa on toiminut pohjana laajan hyvinvointikertomuksen löydökset. Hyvinvoinnin tilaa ja eroavaisuuksia tarkastellaan ikäryhmittäin. Laajan hyvinvointikertomuksen mukaan, seuraaviin hyvinvoinnin osa-alueisiin kaivattiin eniten muutoksia:

Lapset ja nuoret

- Lapsiperheiden tukeminen
- Ehkäisevän päihdetyön tehostaminen
- Mielekästä vapaa-ajantoimintaa yläkoululaisille ja toiselle asteelle
- Mielenhyvinvointi

Työikäiset

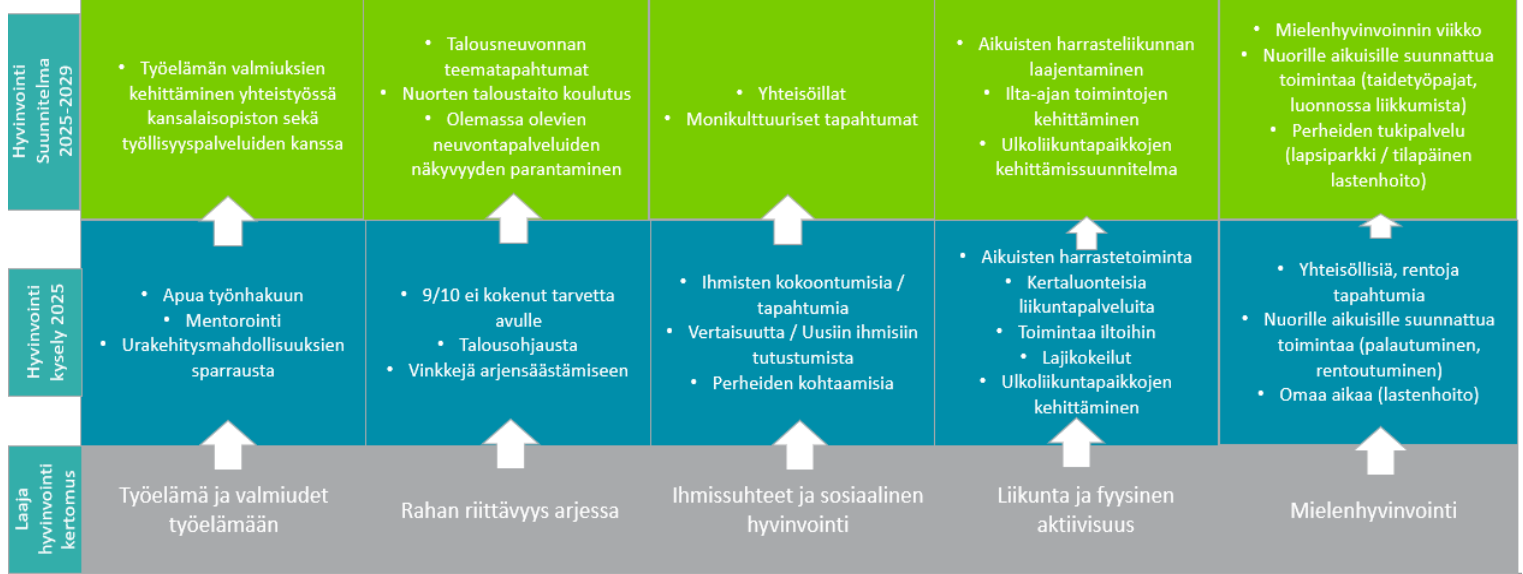
- Työelämä ja työelämän valmiudet
- Rahan riittävyys arjessa
- Ihmissuhteet ja sosiaalinen hyvinvointi
- Liikunta ja fyysinen aktiivisuus
- Mielenhyvinvointi

Ikäihmiset

- Kehon terveys ja jaksaminen
- Rahan riittävyys arkeen ja peruselämään
- Turvallisuuden tunne arjessa
- Ihmissuhteet ja yhteisöllisyys
- Avun ja palveluiden saanti silloin, kun sitä tarvitsee

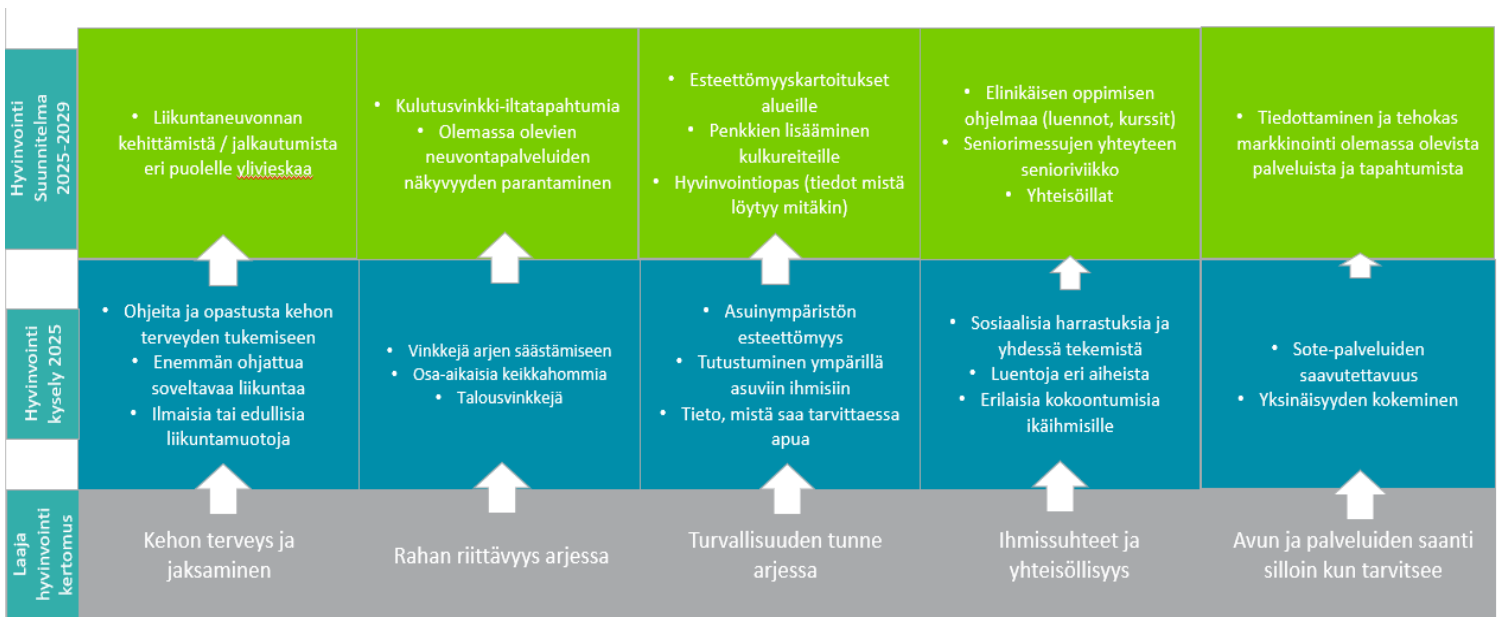
Konkreettisten toimenpiteiden löytämisen tueksi Ylivieskan kaupunki toteutti hyvinvointikyselyn työikäisille sekä ikäihmisille syksyllä 2025. Lasten ja nuorten osalta toimenpiteitä on työstetty moniammatillisissa työryhmissä sekä hyte-työryhmän toimesta. Lasten ja nuorten toimenpiteiden taustalla on hyödynnetty laajan hyvinvointikertomuksen tietojen lisäksi syksyllä 2025 julkaistuja kouluterveyskyselyn tuloksia.

Ylivieskan kaupungin hyvinvointikysely toteutettiin 18.9 – 19.10.2025. Vastauksia hyvinvointikyselyyn tuli yhteensä 385 kappaletta, joista työikäisiä oli 247 vastaajaa ja ikäihmisiä 138 vastaajaa. Vastauksia pystyi antamaan sähköisesti tai paperiversiona. Paperisia vastauslomakkeita oli täytettävänä kirjastolla, liikuntakeskuksessa sekä Ylivieskan keskustassa sijaitsevassa avoimessa ikäihmisten kohtaamispaikassa Tuokiotuvalla. Kyselyn tavoitteena oli saada konkreettisia toimenpide ehdotuksia laajan hyvinvointikertomuksen esille tuomiin aihealueisiin. Kyselyn lisäksi toimenpide ehdotuksia on työstetty eri työryhmissä, vammais- sekä vanhusneuvostossa, järjestöjen kokoontumisissa sekä hyte-työryhmän kokouksissa.

Kuva 2. Työikäisten hyvinvointikyselyn keskeiset löydökset.

Työelämään ja työelämään valmiuksista liittyvissä kysymyksissä eniten toiveita oli työnhaun avun kehittämiseen, erilaiseen työnhaun mentorointiin ja mahdollisten eri urakehitysmahdollisuuksien sparraamiseen. Taloudellisesta hyvinvointiin valtaosa ei kaivannut konkreettisia toimenpiteitä. Käytännössä toimenpiteiksi ehdotettiin mahdollisesti olemassa olevien neuvontapalveluiden paremmin näkyväksi tekemistä ja arjensäästämisen vinkkien jakamista. Sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta eniten toivottiin uusien ihmisten kohtaamisia ja monipuolisia tapahtumia. Fyysisen hyvinvoinnin näkökulmasta toivottiin monipuolisempaa tarjontaa liikkumiseen, erityisesti ilta aikaan ja kertaluonteisella osallistumismahdollisuudella. Mielenhyvinvoinnin osalta toimenpiteiksi toivottiin erilaisia tapahtumia ja tekemistä. Myös omaa aikaa arjesta toivottiin mahdollistettavan lapsiperheille esimerkiksi hetkellisen lastenhoitoavun kautta.

Kuva 3. Ikäihmisten hyvinvointikyselyn keskeiset löydökset.

Ikäihmisten 138 vastauksesta nousseet löydökset on kuvattu tarkemmin kuvassa 3. Kehon terveyden ja jaksamisen teemassa ehdotettuja toimenpiteitä oli ohjeiden ja opastusten jakaminen kehon terveyden tukemiseen. Vastaajat toivoivat myös enemmän ohjattua soveltavaa liikuntaa, joka olisi maksutonta tai hinnaltaan edullista. Taloudellisen hyvinvoinnin näkökulmasta toimenpiteiksi toivottiin vinkkejä arjen säästämiseen sekä mahdollisia osa-aikaisia työtehtäviä lisäansion mahdollistamiseksi.

Turvallisuuden tunnetta arjessa lisäämiseksi ehdotettiin toimenpiteeksi asuinympäristöjen esteettömyyden parantaminen sekä tutustumisella ympärillä oleviin ihmisiin. Vastausten perusteella turvallisuuden tunnetta pystyttäisiin myös lisäämään tehostamalla tietoa, mistä voi saada apua ja palveluita erilaisiin tarpeisiin. Sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen ehdotettiin toimenpiteeksi sosiaalisten harrastusten lisäämisen sekä erilaisten luentojen ja tietoisuuksien tarjoamisen ikäihmisille. Myös erilaisille tapahtumille ja kokoontumisille nähtiin tarvetta. Avun ja palveluiden saamisessa, kun sitä tarvitsee, vastaukset liittyivät pääosin sote-palveluiden saavutettavuuteen. Osa vastaajista koki myös tarvetta saada apua yksinäisyyden ennaltaehkäisyyn.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tavoitteet

Tavoitteiden valinnan perusteet

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja tavoitteet perustuvat laaja-alaiseen, ajantasaiseen kokonaiskuvaan Ylivieskan asukkaiden hyvinvoinnista. Suunnittelun perustana ovat laaja hyvinvointikertomus sekä Ylivieskan hyvinvointikysely 2025, jotka kuvaavat kuntalaisten koettuja tarpeita, toiveita ja arjen haasteita. Paikallista tietoa on täydennetty kouluterveyskyselyn, alueellisen päihdekyselyn sekä muiden valtakunnallisten seurantojen tuottamalla tiedolla, jotta toimenpiteet vastaavat laajasti paikallisiin tavoitteisiin ja tarpeisiin. Näiden selvitysten pohjalta on tunnistettu keskeiset teema-alueet ja niihin liittyvät edistämistarpeet, joiden pohjalta suunnitelmaan on koottu konkreettiset, mitattavat toimenpiteet hyvinvoinnin vahvistamiseksi eri ikäryhmissä.

Toimenpiteet ja vastuut

Lapset ja nuoret	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho
Perheiden tuki	Lapsiperheiden arjenhallinta ja jaksaminen vahvistuvat.	Järjestetään vuosittain kampanja tai infotilaisuus "Arjen rytmi hyvinvoinnin tukena" yhteistyössä perhepalveluiden, varhaiskasvatuksen ja järjestöjen kanssa. Kartoitetaan uusia toimintamalleja lapsiperheiden arjen tukemiseen varhaiskasvatuksen, MLL:n sekä mahdollisesti muidenkin toimijoiden välisenä yhteistyönä. Laaditaan kaupungin verkkosivuille tietopaketti lapsiperheiden arjen tukipalveluista.	- Osallistujamäärät tilaisuuksissa. - Toteutunut kartoitus ja mahdollinen pilotti uusista toimintamalleista. - Kysely lapsiperheille kokemuksesta arjen tuen lisääntymisestä.	-Osallistujamäärän kasvattaminen - Toteutunut kartoitus, kyllä/ei - Kysely lapsiperheille: koettu arjen tuen lisääntymisen paraneminen (%).	Hyte-työryhmä, koulut, nuorisopalvelut
Mielekäs vapaa-ajantoiminta yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille	Matalankynnyksen harrastustoiminnan kehittäminen yläkoululaisille ja toiseen asteen opiskelijoille. Nuorten tapahtumien toteuttaminen.	Kehitetään matalankynnyksen harrastetoimintaa lieventämään drop out-ilmiötä. Toteutetaan lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumia teemoittain yhteistyössä eri toimialojen kanssa.	Uusia harrasteryhmiä / Harrastustoimintaan osallistuneiden nuorten määrä. Uusia tapahtumia / Tapahtumiin osallistuneiden määrä.	Uusia harrasteryhmiä, kyllä/ei. Uusia tapahtumia, Kyllä / ei.	Hyte-työryhmä, Kulttuuripalvelut Liikuntapalvelut
Mielen-hyvinvoinnin tukeminen	Tietoisuus mielenhyvinvointia tukevista palveluista ja keinoista kasvaa.	Kootaan kaupungin verkkosivuille "Mielen hyvinvointiosio", joka esittelee palvelut ja apuverkostot. Toteutetaan vuosittain yksi asiantuntijaluento tai yleisötapahtuma mielenhyvinvoinnista. Tehostetaan viestintää mielenterveyden teemoista ja matalan kynnyksen palveluista.	Verkkosivut toteutunut. Tapahtumat toteutunut. Asukkaiden kokeman tietoisuuden lisääntyminen.	Verkkosivut toteutunut, kyllä/ei. Tapahtumat toteutunut, kyllä, ei. Kyselyn avulla selvitys tietoisuuden lisääntymisestä, kyllä/ei.	Hyte-työryhmä

Työikäiset	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho
Työelämä ja valmiudet työelämään	Työikäisten työllistymis- valmiudet ja työelämäosaaminen paranevat.	Työelämätaitojen ja valmiuksien kehittäminen yhteistyössä kansalaisopiston ja työllisyyspalveluiden kanssa.	Koulutusten toteutus.	Koulutusten määrä / Osallistuneiden määrä.	Hyte-työryhmä
Rahan riittävyys arjessa	Työikäiset hallitsevat talouttaan ja osaavat hyödyntää neuvontapalveluita.	Talousneuvonnan teematapahtumien järjestäminen (esim. "Talous haltuun" -ilta). Olemassa olevien neuvontapalveluiden näkyvyyden lisääminen viestinnässä.	Tapahtumin toteuttaminen.	Tapahtuman toteuttaminen, kyllä / ei.	Hyte-työryhmä
Ihmissuhteet ja sosiaalinen hyvinvointi	Työikäisten sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat.	Yhteisöiltojen järjestäminen, Ylivieska tutuksi illat; uusien ja vanhojen ylivieskalaisten kohtaamistapahtuma 2-4krt /vuosi. Toimintaa perheiden ja yksinasuvien sosiaalisen kohtaamisen edistämiseksi. Matalankynnyksen tapahtumien järjestäminen.	Tapahtumien määrä ja osallistujien määrät.	Uusien toimintojen aloittaminen, kyllä/ei.	Hyvinvointi-toimiala, Kulttuuripalvelut
Liikunta ja fyysinen aktiivisuus	Työikäisten liikunta- mahdollisuudet ja aktiivisuus lisääntyvät.	Aikuisten harrasteliikunnan tarjonnan laajentaminen. - Ilta-ajan liikuntapalveluiden ja lajikoelujen kehittäminen. Ulkoliikuntapaikkojen kehittäminen.	Harrasteryhmät, ulkoliikuntapaikkojen kehittämis-toimenpiteet.	Uusien harrasteryhmien toteutuminen, kyllä/ ei, harrastemäärät. Kehittämistoimenpiteitä on tehty ulkoliikuntapaikkojen osalta, kyllä / ei.	Liikuntapalvelut, Kansalaisopisto
Mielen- hyvinvoinnin tukeminen	Työikäisten mielenterveys ja arjen hallinta vahvistuvat.	Nuorille aikuisille suunnattua mielenhyvinvointia tukevaa toimintaa. Toteutetaan vuosittain yksi asiantuntijaluento tai yleisötapahtuma mielenhyvinvoinnista. Tehostetaan viestintää mielenterveyden teemoista ja matalan kynnyksen palveluista.	Mielekästä toimintaa. Tapahtumat toteutunut. Asukkaiden kokeman tietoisuuden lisääntyminen.	Uusien toimintojen toteutuminen, kyllä/ei. Tapahtumat toteutunut, kyllä, ei. Kyselyn avulla selvitys tietoisuuden lisääntymisestä, kyllä/ei.	Hyte-työryhmä
Ikäihmiset	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho
Kehon terveyden ja jaksamisen tukeminen	Liikuntaneuvonnan kehittäminen ja laajempi jalkauttaminen.	Liikuntaneuvontaa laajennetaan jalkautumalla useampaan kohteeseen ikäihmisten keskuuteen. Samalla tarjottavaa ohjeistusta ja opastusta kehitetään moninaisesti. Uimahallin senioripassin + 75 v- määrän lisääminen.	Liikuntaneuvonta asiakkaiden määrä / eri tapahtumien määrät Senioripassin määrät	Asiakasmäärät ja jalkautumiset kasvussa edellisestä vuodesta. Määrä suurempi kuin edellisenä vuotena.	Liikuntapalvelut
Rahan riittävyys arjessa	Ikäihmiset hallitsevat talouttaan ja osaavat	Talousneuvonnan teematapahtumien järjestäminen (esim. "Talous haltuun" -ilta).	Tapahtumin toteuttaminen	Tapahtumin toteuttaminen, kyllä / ei.	Hyte-työryhmä

	hyödyntää neuvontapalveluita.	Olemassa olevien neuvontapalveluiden näkyvyyden lisääminen viestinnässä.			
Turvallisuuden tunteen lisääminen arjessa	Ikäihmiset tunsivat asuinympäristönsä turvallisemmaksi.	Toteutetaan alueellisia esteettömyyskartoituksia. Kehitetään yleisiä kulkureittejä esteettömämmäksi. Jatketaan hiekoitusämpäreiden jakoa yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa. Laaditaan ikäihmisten hyvinvointiopas, mistä löytyy kootusti tietoa hyvinvoinnin edistämistä tarjoavista palveluista.	Toteutuneet esteettömyyskartoitukset ja toimenpiteet kulkureittien esteettömyyden parantamiseksi. Tilaajamäärät. Hyvinvointioppaan laatiminen.	Kartoitusten ja toimenpiteiden toteutuminen, kyllä / ei Tilaajamäärät	Hyte-työryhmä Tekninen toimi
Ihmissuhteet ja yhteisöllisyys	Ikäihmisten sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat.	Yhteisöiltojen järjestäminen, Ylivieska tutuksi illat; uusien ja vanhojen ylivieskalaisten kohtaamistapahtuma 2-4krt /vuosi. Elinikäisen oppimisen tukeminen luentojen ja kurssien avulla. Matalankynnyksen tapahtumien järjestäminen.	Tapahtumien määrä ja osallistujien määrät.	Uusien toimintojen aloittaminen, kyllä/ei	Hyte-työryhmä Kansalaisopisto Kulttuuripalvelut
Avun ja palveluiden saanti silloin kun tarvitsee	Tietoisuus palveluista ja tapahtumista lisääntyy.	Tehostettu tiedottaminen palveluista ja tapahtumista.	Koettu tietoisuuden lisääntyminen kyselyn perusteella.	Tietoisuuden lisääntyminen vastaajien joukossa (%)	Hyte-työryhmä
Ehkäisevä päihdetyö	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho
Alaikäisten päihteiden käytön ehkäisy	Alaikäisten sähkösavukkeen, nikotiinipussien, nuuskan, tupakan, alkoholin ja kannabiksen käyttöön puututaan järjestelmällisesti.	Järjestetään vuosittain koulukohtaiset ennaltaehkäisevän päihdetyön kampanjat yhteistyössä koulujen, poliisin ja nuorisotyön kanssa.	- Toteutettujen kampanjoiden määrä / vuosi. - Kysely koulujen henkilöstölle: koettu osaamisen lisääntyminen (%) - THL:n kouluterveyskyselyn tulokset: alaikäisten käyttö vähenee.	Tapahtumia toteutettu, kyllä / ei -Osaamisen lisäämisen kehittyminen edellisestä vuodesta. Kouluterveyskyselyn tulosten parantuminen edellisistä tuloksista.	Hyte-työryhmä, koulut, nuorisopalvelut
Vanhempien ja perheiden tukeminen	Vanhempien tietotaso päihteiden käytön tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta vahvistuu.	-Toteutetaan vuosittain "Vanhempainilta päihteistä" - konsepti, joka yhdistää asiantuntijat ja kokemusasiantuntijat.	Vanhempainiltojen osallistujamäärä.	Vanhempainiltojen osallistujamäärä.	Hyte-työryhmä, koulut, nuorisopalvelut
Päihdetyön tunnetuksi tekeminen	Kuntalaiset tuntevat ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja toimijat.	Lisätään tietoa kaupungin verkkosivuille: "Ehkäisevä päihdetyö Ylivieskassa.	Kuntalaisten tietoisuus.	kyselyssä "tuttu" osuus nousee aikaisemmasta	Hyte-työryhmä

Seuranta, arviointi ja raportointi

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumista seurataan kaupungin eri palvelualueiden tiiviissä yhteistyössä. Tulokset raportoidaan valtuustolle tiedoksi vuosittain laadittavassa suppeassa hyvinvointikertomuksessa. Hyvinvointityön laajempia vaikutuksia arvioidaan kerran valtuustokaudessa valtuustolle hyväksyttäväksi esitettävässä hyvinvointikertomuksessa.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet toteutetaan toimialoilla, ja hyvinvointikertomukseen liittyvästä tiedonkeruusta ja mittareiden seurannasta vastaavat toimenpiteiden vastuutahoiksi merkityt tahot. Hyvinvointikertomukset valmistelee hyte-työryhmä.

Määritettyjen toimenpiteiden toteuttamisen lisäksi hyvinvoinnin edistämisen työtä tarkastellaan ja arvioidaan hyödyntäen vaikuttavuusmittareina valtionosuuksien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määrittelyyn käytettävien hyte-indikaattoreiden lisäksi THL:n määrittelemiä hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältöjä sekä TEAviisaria.